

bioSCOPE [1]

Deze maand:

Uit de dood herrezen?
p. 6

Als biolog in Cambridge
p. 10

Mee op Attenborough's ark
p. 13

English articles included!

Ontdek de BioScope en praat mee op Facebook!

Ecologie versus landschap

door **Jos Dekker**

Ecologen zien het landschap vooral als ecosystemen en soorten, structuren en processen, relaties en ontwikkelingen. Voor anderen is het landschap een deel van de leefomgeving, hinderlijk, saai of fraai. Ecologen willen hun soorten en ecosystemen behouden of kwalitatief verbeteren en maken daarbij gebruik van hun eigen taal, met begrippen als biodiversiteit, doelsoorten, Rode lijsten, natuurdoeltypen en ecologische netwerken. Maar in biodiversiteit kun je niet wandelen en werken, biodiversiteit kan wel hinderlijk zijn. Er is een communicatieprobleem tussen ecologen en andere mensen over landschap.

Dat probleem is de laatste decennia alleen maar groter geworden, ondanks natuureducatie en -voorlichting. Met de vorige regering werd opeens een kloof tussen ecologische experts en leken zichtbaar die schadelijk was voor het draagvlak voor het natuurbeleid. Het natuurbeleid had zijn vanzelfsprekendheid verloren en ecologen hadden minder te zeggen.

De kloof tussen ecologen en leken over landschap is ook een kloof in het beleid tussen natuur en landschap. Natuur behoud je met Natura 2000 en Ecologische hoofdstructuur. Voor het landschap heb je nationale landschappen en landschapsbeheer. De rijksoverheid houdt zich alleen nog bezig met Natura 2000 en (beperkt) met de Ecologische hoofdstructuur. Het landschap is iets voor de provincies, die daar overigens nauwelijks middelen voor hebben. Landschap is iets waarin je leeft en dus woont en werkt. Landschap pas je aan aan nieuwe maatschappelijke behoeften. Dat dynamische landschap kan strijdig zijn met natuurbehoud, terwijl natuurbehoud een hindernis kan vormen voor landschapsontwikkeling.

Willen we natuur behouden of de achteruitgang van de biodiversiteit een halt toeroepen, dan moeten ecologisch experts de taal van leken spreken. Ze moeten verhalen kunnen vertellen over het landschap. Verhalen waarin mensen zich herkennen en thuis voelen. Bijvoorbeeld over soorten en individuele organismen, vooral bomen en dieren. Het moeten niet alleen vertalingen zijn van hun ecologische kennis in leken taal, de verhalen moeten aansluiten bij de ervaringen van gewone mensen met het landschap.

Is dat wel iets voor echte ecologen? Moeten zij niet objectief ecosystemen, populaties en soorten onderzoeken en beschrijven? En hoogstens hun kennis ter beschikking stellen van het beleid of educatie? Is verhalen vertellen niet te subjectief, iets voor echte verhalenvertellers? Zoals Jac P. Thijsse vroeger of David Attenborough nu. Als we het over natuurbeleid hebben, zijn de meeste ecologen ervan overtuigd dat ze een bijdrage moeten leveren aan het beleid en zo nodig de natuur moeten verdedigen. Ze gebruiken daarbij zonder bezwaar allerlei subjectieve begrippen, zoals gezonde ecosystemen, degradatie of de waarde van biodiversiteit. Waarom dan ook niet mooie verhalen vertellen aan leken? Voorwaarde is wel dat je integer bent over de relatie tussen kennis en verhaal en dat je andere verhalen van andere mensen respecteert.

Beste lezers van de BioSCOPE,

Aan alles komt een einde helaas. Iets wat wij als biologen maar al te goed weten. Om te kunnen evolueren en onszelf te kunnen ontwikkelen is het soms nodig dat er iets verandert. Dit soort momenten komen we ook vaak in de natuur tegen en deze aard ligt in de basis van alle organismen. Waar heb ik het nou allemaal over, denken jullie misschien. Ik geef in 2013 het stokje door aan Marloes Leeflang die de taken van hoofdredactrice van mij zal overnemen. Ik wens haar veel succes en plezier. Ik weet zeker dat zij er net zoveel van gaat genieten als dat ik dat heb gedaan!

Biologische groetjes, Ina Vinamont

“Als nieuwe hoofdredactrice zal ik me inzetten om inhoudelijke en redactionele kwaliteiten van de BioSCOPE hoog te houden.” Na deze quote uit mijn sollicitatiebrief, nu even wat minder officieel.

Als tweedejaarsstudente heb ik al veel geleerd over de talrijke aspecten van de biologie. Als dierversorger in Apenheul kan ik dit, een heel klein beetje, in de praktijk brengen. Maar na al dat studeren en poepscheppen wil ik graag wat mij aan intelligentie gegeven is nog voor iets anders gebruiken. Het symbolisch doorgegeven stokje van Ina geeft de perfecte mogelijkheid daarvoor en ik stap er dan ook met enthousiasme in. Namens de redactie en alle lezers wil ik Ina bedanken voor haar inzet in het afgelopen jaar. We zijn blij dat ze via de redactie betrokken blijft bij het tijdschrift.

Back to business. Het eerste nummer van 2013 staat weer vol met lezenswaardige artikelen en interessante nieuwtjes. Zo leren we hoe we langer kunnen leven (p. 6), maar ook hoe het precies zit met autisme (p. 11). Daarnaast is er een reportage van het seminar van George Kowalchuk en maken we in een interview meteen kennis met deze nieuwe hoogleraar Ecologie en Biodiversiteit (p. 8 en 9). En als je liever niet leest, maar wel graag puzzelt, kun je helemaal los gaan op pagina 16!

Veel lees- en puzzelplezier!

Marloes